

Phút v vong th p l i n n h ng th a ... Mà t ng nh m t th i x a đã s ng ...

Cho đ n hôm nay tôi v n ch a sao quên đ c Ban Mê Thu t và bao k ni m yêu d u c a tu i u th trên thành ph nh bé này, mà đ c bi t là Ban Mê Thu t v i n i kinh hoàng c a đêm ngày 9 tháng 3/1975, đêm đen hãi hùng c a chi n tranh và l a đ n.

"Ai chi m đ c Ban Mê Thu t, k đó làm ch chi n tr ng." Tôi không còn nh ai đã nói câu này, nh ng Ban Mê Thu t qu th t có m t v trí chi n l c vô cùng tr ng y u đ i v i mi n cao nguyên, vì lãnh th c a t nh Darlac, mà Ban Mê Thu t là th xã, n m trên Qu c L 14, ch y dài t phía Nam là t nh Qu ng Đ c, n i ti p v i Vùng 3 Chi n Thu t. Phía B c là t nh Phú B n ch y dài đ n Pleiku. Phía Tây là m t dãy r ng già ti p giáp v i biên gi i c a các n c láng gi ng (ngã 3 biên gi i). T khu v c phía tây, m t nhánh sông Serepok b t ngu n t Cam B t ch y xuyên Ban Mê Thu t c t Qu c L 14 phía Nam th xã 14 km (c u 14).

T t c nh ng đ i m đ c bi t c a đ a hình này đã t o nên m t u th cho chi n tranh du kích. H n th n a, Đông B c th xã Ban Mê Thu t là Qu n Ph c An, qu n cu i cùng c a t nh Darlac, mà cũng là g ch n i gi a vùng cao nguyên và mi n duyên h i qua c a ng Khánh Đ ng, Nha Trang b ng Qu c L 21. Cho nên, n u nói Ban Mê Thu t là cái rún c a vùng cao nguyên q a th t không ph i là quá đáng.

Ban Mê Thu t cũng là cái nôi kinh t c a mi n đ t đ . N u nói t i cây thông Đà L t, hay trà B'lao, thì nh t đ nh ph i nói t i cà phê Ban Mê Thu t và nh ng dãy đ n đ i n cao su hàng ch c ngàn m u. R ng là tài nguyên vô cùng quý c a qu c gia. Ban Mê Thu t là n i tàng tr và s n xu t các lo i cây, g quý nh c m lai, cà te, g , lim, sên sên, cây d u, cà chích, b ng lăng... nên đã tr thành trung tâm khai thác lâm s n b c nh t trên toàn qu c, và đã nuôi s ng không bi t bao nhiêu ngành s n xu t c a n n kinh t qu c dân th i b y gi .

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

V i b n qu n g m L c Thi n (n m h ng Đông), Ph c An (h ng Đông B c), Buôn Hồ (B c) và Ban Mê Thu t là qu n châu thành, và dân s toàn t nh có kho ng 150 ngàn, mà th xã Ban Mê Thu t chi m 60 ngàn, g m c Kinh l n Th ng. Ng i Th ng v i nhi u s c dân nh Ê Đê, Bana, H'mong... và v i 15 tr ng trung h c và ti u h c nh B Đ , La San, H ng Đ c, Vinh S n, Bán Công (sau này đ i l i thành tr ng T nh H t), Trung H c T ng H p (công l p), Trung H c Nông Lâm Súc, Trung H c S Ph m Cao Nguyên... Tám m i ph n trăm dân s s ng b ng ngh tr ng ngũ c c và cây k ngh cà phê, cao su, tiêu, ca cao. Ng i Th ng theo t p t c Cúng Dàng, ng i Kinh là tín đ c a các tôn giáo nh Ph t, Thiên Chúa, Tin lành, Cao Đài, Hòa H o và cũng nh th cúng Ông Bà.

Đi m đ c bi t c a th xã này là nh ng th ng c nh r t n i ti ng và nên th nh V n ng, v i dầy r ng Tr c Bá ch y dài theo con l t phi tr ng dân s Ph ng Đ c t i cây s 5, "Thung Lũng Tình Yêu," "R ng Chim Chích," Su i H n Hò," "Đ i C Vàng," "V n M ng," "Thung Lũng H ng," "Thác Drayling..." đ nh ng chi u nhàn r i, các đôi tình nhân đem nhau đ n v n m ng ng m c úa c a mùa thu, hay m i Hè v , nhìn hoa Phu ng n trên khuôn viên tr ng T ng H p, ho c là đi thăm khu k ngh cây s 7 đ ngâm mình trong su i đá xanh mà ng m hoa B ng Lăng, tr ng, đ , tím, h ng, n r trên nh ng đ i hoang.

Nh ng t t c nh ng c nh v t đó, sinh ho t đó, đã b vùi chôn và h y di t b ng các tr n m a pháo c a đ i bác 130 ly, h a ti n 122 ly, chi n xa T-54, và 3 s đoàn quân C ng S n B c Vi t vào mùa xuân năm t Mão, ngày 10 tháng 3/1975. Ban Mê Thu t, hay "B i Mù Tr i" đã tan tác h t, ph n đ t bé nh c a quê h ng yêu đ u tôi yêu.

NH NG NGÀY Đ U CHI N CU C

Có l không ph i ch riêng tôi, mà h u h t nh ng ng i dân c a th xã đã không linh c m n i quê h ng th m ng này l i r i vào bi n l a c a chi n tranh. M c đ u vào mùa Thu năm 1974, Đ i Tá Nguy n Tr ng Lu t v nh n ch c t nh tr ng kiêm ti u khu tr ng Ti u Khu Darlac, ông đã cho th c hi n m t dẫy chi n hào bao quanh th xã đ phòng xe tăng T-54 c a C ng quân. Tinh th n quy t chi n-đ u và b o v Ban Mê Thu t c a t ng ng i lính và các c quan đ n v , t c p Xã đ n Qu n đã r r t và s n sàng t đó.

Nh ng cu c hành quân truy lùng tin t c đ ch đã đ c th c hi n liên t c. C c hành quân Ph ng Hoàng c a hai đ n v Nghĩa Quân (NQ) và C nh Sát Qu c Gia (C nh Sát Qu c Gia) gi a liên xã Th Thành và C Jút vào sau khu v c phía Nam, cách nhi m s c a hai đ n v này kho ng 15 km v h ng Nam Tây-Nam, và 42 km Tây-Nam th xã vào cu i tháng 2 năm 1975,

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đôn

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

đã phát giác đưa xích xe tăng T-54 của địch.

Cuộc hành quân của đơn vị Nghĩa Quân và Cảnh Sát Quốc Gia thuộc xã Cảnh Minh, Bandon, phía Tây thị xã Ban Mê Thuột cách 48 km cũng đã cung cấp cho Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia quân Ban Mê Thuột và F10 của binh sĩ di chuyển của quân Cảnh Sát Quốc Gia trong khu vực Bandon.

Các tin tình báo của nhân tình báo viên, TBND, trong Mạng Lưới Tình Báo do Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia thực hiện trong những tháng 2 và 3/1975, khi đi khai thác lâm sản ở khu vực phía tây thị xã (Bandon) và Tây Nam thị xã 62 km cũng đã báo cáo cho Bộ Tổng Lãnh Quân Đoàn, Bộ Chỉ Huy Tiểu Khu Darlac tin tức về các đường dây đi nhận thông tin, vận chuyển vũ khí chiến xa T-54 của công quân.

Ngày 14 tháng 2/1975, 7 chiếc xe be khai thác lâm sản, trong lúc làm cây ở khu vực Nam Tây-Nam thị xã Ban Mê Thuột 82 km đã bị Công quân của công chính, các nhân nhân cũng đã khai trình Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia thực hiện và Phòng 2 Tiểu Khu nhận tin tức về lực lượng công quân.

Tháng 2/1975, một số cán bộ thu của Trung Đoàn 25 Đưa Pháo của Công quân ra hội chánh với một đơn vị thu của tiểu khu Darlac đã cung cấp tin tức về số đoàn F10 của Công quân đang di chuyển ở khu vực Nam thị xã Ban Mê Thuột, đường thông cho binh Trung Đoàn 25 Đưa Pháo của số chiến đấu ở khu vực Khánh Động, nằm trên Quốc Lộ 21, ranh giới giữa Khánh Động - Nha Trang và Pháo An - Ban Mê Thuột.

Độc binh là cuộc hành quân ngày 7 tháng 3/1975 (ba ngày trước khi Công quân tiến công Ban Mê Thuột), của một đơn vị thu của tiểu khu Darlac, đã bắt được một tù binh Cảnh Sát Quốc Gia, quân hàm thiếu úy, trong lúc đang giăng dây điện thông tin ở khu vực Buôn La Sup, thuộc xã Cảnh Minh, Bandon, Quận Ban Mê Thuột.

Những tin tức những tin tức này đưa cho được ghi nhận. Lực lượng từng tâm, Quân Đoàn 2 với hai số đoàn gồm Số Đoàn 22 Bộ Binh (BB) lo trách nhiệm các nhiệm vụ chuyên hội, và Số Đoàn 23 Bộ Binh 23 trách nhiệm các nhiệm vụ cao nguyên với những dãy núi rừng trùng trùng điệp điệp, đã không đưa quân số đưa công giới Ban Mê Thuột với số lượng tiến công của hàng chục ngàn binh sĩ Bộ Chỉ Huy với đội bác 130 ly, hỏa tiễn 122 ly và chiến xa T-54 yểm trợ đã vùi chôn Ban Mê Thuột và 60

Ban Mê Thuot Ngày Đu Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

ngàn dân c a th xã này trong bi n l a.

Nh ng trong thâm tâm m i ng i dân Ban Mê Thuot, hình nh nh ng v anh hùng c a Ti u khu Darlac, nh ng chi n sĩ C nh Sát Qu c Gia và S Đoàn 23 B Binh mãi mãi là nh ng th n linh b t t , đ c bi t là Trung Đoàn 53 B Binh tr n gi phi tr ng Ph ng D c, đã anh dũng chi n đ u và b o v nh ng ph n đ t Ban Mê Thuot trong su t 7 ngày đêm d i chi n thu t bi n ng i và m a đ n c a k thù cho đ n phút lâm chung. Xin cảm n đ ng t cao đã cho chúng tôi nh ng ng i con trung hi u l ng toàn này.

NH NG TR N ĐÁNH M Đ U

Đ chu n b cho cu c t n công Ban Mê Thuot, C ng quân đã m 3 m t tr n l n, c t đ t m i liên l c và ti p v n v i Ban Mê Thuot. M t tr n đ u tiên là đánh chi m qu n Thu n M n, thu c t nh Phú B n, n m trên Qu c L 14, giáp ranh v i qu n Buôn Hồ, t nh Darlac, cách qu n l Buôn Hồ 45 km v phía B c vào ngày 4 tháng 3/1975.

Đêm ngày 6 tháng 3/1975, C ng quân m m t tr n t i khu v c qu n Khánh D ng, Nha Trang, n m trên Qu c L 21, giáp ranh qu n Ph c An t nh Darlac, cách th xã Ban Mê Thuot 75 km v phía Đông B c.

Đêm ngày 8 tháng 3/1975, C ng quân t n công qu n Đ c L p, t nh Qu ng Đ c, n m trên Qu c L 14, cách th xã Ban Mê Thuot 60 km v phía Nam. Đ n 9 gi 30 ngày Ch Nh t, 9 tháng 3/1975, tin C ng quân tràn ng p Chi Khu Đ c L p chính th c nh n đ c qua Trung Tâm Hành Quân Ti u khu Darlac.

Nh v y, th xã Ban Mê Thuot đã hoàn toàn b cô l p. Phía Nam Ban Mê Thuot là qu n Đ c L p đã b C ng quân chi m đóng. Phía B c liên l c v i Phú B n và Pleiku qua Qu c L 14, đã b C ng quân c t t i qu n Thu n M n. Đông B c là Qu c L 21 n i v i mi n duyên h i qua c a ng Nha Trang đã b C ng quân tr n gi b ng m t tr n Khánh D ng.

TÌNH HÌNH BAN MÊ THUOT, CH NH T 9 THÁNG 3/1975

V i nh ng tin nh n đ c, tình hình Ban Mê Thu t qu th t có bi n đ ng. Nh ng gia đình giàu có, nh ng ng i có th , đ u tìm cách ra kh i Ban Mê Thu t đ v Nha Trang hay Saigon. M t vé máy bay đi Saigon lên đ n 50 ngàn đ ng th i b y gi , nh ng cũng không còn ch . Đi Nha Trang 20 ngàn, nh ng cũng không cách nào đ t đ c vé.

Tr a ngày 9 tháng 3/1975, m t cu c h p kh n c p đ c tri u t p t i Tòa Hành Chánh, do Đ i Tá T nh Tr ng Kiêm Ti u Khu Tr ng ch trì, g m các ty s tr ng, đ n v tr ng và ban ngành chuyên môn tr c thu c ti u khu. L nh báo đ ng đ đ c ban hành cùng v i l nh c m tr i m t trăm ph n trăm các đ n v .

M t đ c l nh truy n tin đ c chuy n đ n các đ n v , đ c bi t là trong ngành C nh Sát Qu c Gia, v i nh ng ch đ n c n thi t kèm theo đ c l nh này, mà nh ng nhân viên th a hành không th đ c phép m , ng ai tr khi có l nh c a đ n v tr ng tr c ti p. L nh gi i nghiêm đ c ban hành trên toàn th xã, t 9 gi t i đ n 6 gi sáng hôm sau. M t s gia đình có thân nhân ngo i ô th xã nh cây s 5, đã di t n gia đình ra kh i th xã t i ngày 9 tháng 3/1975.

Nh ng đ nh m nh đã an bài, không ph i vì tri u đ i c a chúng ta thi u nhân l c hay b t tài, cũng không ph i vì chúng ta t t trách, ch a làm h t b n ph n c a mình, mà ng c l i, chúng ta đã t n s c, đ c bi t là nh ng ng i lính, nh ng chi n sĩ C nh Sát Qu c Gia.

Th c s xã h i mi n Nam t gi a th p niên 1960 đã có nh ng bi n chuy n l n trong sinh ho t chính tr gây nh h ng sâu r ng cho n n tr an xã h i, đ c bi t là nh ng thành ph l n. M t s các t ch c đã ch bi t yêu c u và đòi h i mà quên đi nh ng nguyên t c căn b n c a m t th c t xã h i mà m i sinh ho t còn m c kh i đ u. M t ng i làm chính tr gi i thì c n c yên, c n c làm chính tr thì xã h i lo n. Khuyh h ng đòi t do dân ch đ c l ng vào các cu c b o hành, xu ng đ ng ph n đ i chính ph v vào nh ng giai đ o n không h p th i, không đúng lúc, c a m t s t ch c, đã th c s đ e d a n n an ninh qu c gia, và tr thành nh ng hành đ ng kh ng b tính m ng c a t qu c.

Ng i ta nhân danh t do, đ làm chính tr , nói chính tr , mà không th u tri t đ o đ c và nguyên lý chính tr căn b n. Ng i ta đòi t do, hô hào t do mà xã h i còn m c căn b n, nên vô tình hay h u ý, nh ng k đó đã ti p tay, ho c t o cho k thù c h i lũng đ o n và khuyh đ o các c c u, t ch c chính quy n, thao túng tr t t xã h i đ i nhi u hình th c và chiêu bài. Trong khi đó, ngoài chi n tr ng, nh ng ng i lính c a chúng ta còn giành nhau t ng t c đ t

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

v i k thù, và sinh m ng nh ng ng i dân ò vùng chi n tranh, ho c t ng ph n l nh th c a mi n Nam ch là ngàn cân treo s i tóc.

M t khác, chúng ta i không may g p ph i m t đ ng minh khác bi t v i n n đ o đ c c truy n, không đ t n ng lòng nhân, không x ch nghĩa, chúng ta nh m t con c trong v n c chính tr toàn c u c a đ ng minh anh em, trong khi n n C ng Hòa c a chúng ta v a qua giai đ o n phôi thai, đang ò ch ng đ ng phát tri n. N n công nghi p n ng còn khi m khuy t, k ngh qu c phòng ch a m mang, n n kinh t qu c dân tuy có ò n đ nh, nh ng cán cân cung c u ch a đ ng đ u, m u đ ch ch a hoàn toàn cân đ i.

Đ u r ng n n C ng Hòa c a chúng ta đã có đ c m t c c u chính quy n có t ch c và hoàn b , d a trên Hi n Pháp, nh ng đ c toàn th gi i công nh n, có ng c và b u c t do t c p xã, qu n, t nh đ n trung ò ng. M t H c vi n Qu c gia hành chánh đ ào t o các chuyên viên hành chánh đ i u hoà h th ng này. M t Qu c H i l ng vi n, m t Giám Sát Vi n đ đàn h ch vi c làm c a T ng Th ng. M t T i Cao Pháp Vi n đ ki m soát h th ng tòa án là ngành T Pháp c a chúng ta.

Chúng ta i có m t h th ng tài chánh, ngân hàng h t s c ò n đ nh và tiên ti n, không thua gì các qu c gia m mang. H th ng giáo d c c a chúng ta th c s đã hoàn h o, hàng năm, các vi n đ i h c Sài Gòn, Hu , Đà L t, C n Th , V n H nh, Minh Đ c, đã ào t o và cung c p không bi t bao nhiêu chuyên viên và nhân tài ph c v xã h i. Ngành y t c a chúng ta ph i nói là tiên ti n, v i m t đ i ngũ bác sĩ đ y nhi t huy t và l ng tâm.

Quân đ i c a chúng ta cũng đ c ào t o và hu n luy n v i nh ng k thu t tiên ti n, tinh vi, và h u hi u. Chúng ta có hai tr ng sĩ quan: Tr ng Võ B Đà L t, Tr ng Sĩ Quan Tr B Th Đ c, m t tr ng H Sĩ Quan là tr ng Đ ng đ ò Nha Trang, nhi u trung tâm hu n luy n và nh ng tr ng chuyên môn nh Công Binh, Pháo Binh, Tr ng Sĩ Quan Không Quân và H i Quân, tr ng Quân Nhu, Quân C , vân vân và vân vân...

Và ngành C nh Sát Qu c Gia, chúng ta có m t H c Vi n C nh Sát ò Th Đ c, hu n luy n và ào t o các sĩ quan ò u tú, đ hành x lu t pháp th t công minh, Trung Tâm Hu n Luy n D c Đ a, Tr ng Hu n Luy n C nh Sát Dã Chi n, và nhi u Trung tâm hu n luy n khác đã ào t o các chi n sĩ c nh sát xu t s c đ hoàn thành nhi m v TR B O, AN DÂN, CÔNG MINH, LIÊM CHÍNH.

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đính

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Với mặt kinh tế quốc dân, các ngành sản xuất đang trên đà phát triển, các nhà máy giấy, xi măng, xí nghiệp dệt, lập ráp nông cụ, xe hơi, xe gắn máy, xe đạp, xà phòng... các ngành xuất, nhập, kho tàng trữ nông cụ cày mướn, sản phẩm nông gia, cà phê xuất công nghiệp hàng nhọt-nhì trong khu vực Đông Nam Á. Các mặt hàng tiêu dùng như vải, sợi... tràn ngập trên thị trường, không còn thiếu hụt gì. Hai mặt mũi sáu triệu dân miền Nam thức ăn, đồ mặc, đồ dùng hàng ngày và chăm sóc chu đáo.

Xã hội chúng ta thức sống đã tiến bước hoàn toàn, dựa trên căn bản của luật pháp, bình đẳng và tự do. Người ta tha hồ phê bình từng việc và các vị lãnh đạo mà cải thiện của quốc gia. Quy định tự do công trú, tự do đi lại, tự do lập hội, tự do ngôn luận, báo chí, và các đảng phái tự do đều tôn trọng. Và đó là tất cả những gì mà nền Cộng Hòa của chúng ta đã làm được và đang cố gắng phát triển và thăng tiến.

Tuy nhiên, mặt mũi u mà chúng ta phải thừa nhận, đó là quốc gia của chúng ta còn là mặt mũi c phát triển, chúng ta chưa có kỹ nghệ sản xuất vũ khí. Quân đội của chúng ta, trong ngành tình báo kỹ thuật, trang bị còn rất hạn chế, vì phải nhập vũ khí từ nước ngoài.

Chúng ta không có xe tăng M-48 bên ngoài tia hồng ngoại tùy ý, hay đi u khi bên ngoài máy vi tính, vũ khí công nghệ hiện đại T-54 là súng M-72, dài gần một mét, nặng gần 12 pound. Mọi khi u M-72 chỉ xé đứt ngón tay, bên trong phát là vết bầm máu. Thứ hai mà người lính khi đi hành quân phải mang đầy quân trang quân dụng thì còn mang theo được bao nhiêu khi u M-72. Bom không đứt đuôi, bom không có ngòi nổ. Công sự được cho vũ khí cá nhân thức sống hạn chế, phương tiện truyền thông liên lạc còn rất thô sơ, nhiên liệu hoàn toàn bên ngoài, mà được biết là quân sự của chúng ta chưa được phân phối vì bị ràng buộc bởi luật lệ.

Và cái phải kể đến đã đến, chúng ta đã không ngăn chặn được bên ngoài của kẻ địch tràn ngập thành phố này, Ban Mê Thuột đã mất, mặt mũi t c c c m, hoài bão và tiến bộ.

PHẦN TRÍ VÀ TÌNH QUAN LỊCH LỊCH

Lịch lịch của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa (VNCH) tại thị xã Ban Mê Thuột lúc bấy giờ không quá mặt mũi ngàn người, gồm hầu hết của Bộ Tư Lệnh (BTL) Sư Đoàn 23 Bộ Binh, hầu hết của Bộ Chỉ Huy Thiệt Đoàn 8 (quân sự chỉ huy của các đơn vị này đã được đưa đến Pleiku và Kontum từ trước T mà chưa được chuyển về như chế độ của Tổng Thống lúc kinh lý Pleiku trong

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đänh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

đäp Tät tä Mäo 1975). Ban Mê Thuột täc sä chä là mät thành phä hoang không läc läng bäo vä, nói theo mät nghĩa nào đó. Do vậy, vän đä phân nhiäm tuy có kä hoäch chu täng nhäng chä là mät màng nhän.

Häu cä Bä Tä Länh Sä Đoàn 23 Bä Binh, và các phòng cùng các ban träc thuäc, chäu trách nhiäm phòng thä phía Nam thä xã. Häu cä Bä Chä Huy Thiät Đoàn 8 chäu trách nhiäm phía Tây, khu väc näng nä nhät. Kho đän (träi Mai häc Đä) bäo vä mät mät phía Tây-Nam cùng väi Trung Tâm Yäm trä tiäp vän (đäi đäi hành-chánh tài-chánh, täc là Ban Läng Bäng). Phía Đông do Trung Tâm Huän Luyän Sä Đoàn 23 Bä Binh đäm trách. Xa hän là Chi Khu Ban Mê Thuột và Bä Chä Huy Cänh Sát Quäc Gia quän Ban Mê Thuột sä phäi häp väi nhau đä chäu trách nhiäm vän đä phòng thä. Mät Bäc thä xã là Bä Chä Huy Cänh Sát Quäc Gia tänh Darlac cùng väi mät đän vä Cänh Sát Dä Chiän. Näi vi thä xã và các chät đäm träng yäu đäu do läc läng Cänh Sát Quäc Gia đäm trách, và đäc bä trí nhä sau:

Hai chät cänh sát đät täi Träng Trung Häc Tänh Hät và cuäi đäng Phan Chu Trinh là các chät cäa Bäc. Cuäi đäng Tä Do, Bän Xe Cây Sä 3, đäc giao cho Cäc Cänh Sát Quäc Gia Cä Kplong và mät tiäu đäi Cänh Sát Dä Chiän. Cäa ngä phía Nam có Cäc Cänh Sát Quäc Gia Cä Ê Bä và mät đän vä Cänh Sát Dä Chiän chäu trách nhiäm. Cäa Tây thä xã giao cho Cäc Cänh Sát Quäc Gia thä xã Cäc Läc chäu trách nhiäm. Các cao äc trong toàn thä xã và các khách sän, nhä khách sän Anh Đào, Häng Kông, đäu đäc Cänh Sát Quäc Gia đóng chät.

Các đän vä trä bä gäm có mät tiäu đoàn cäa Trung Đoàn 53 Bä Binh đóng täi phi träng Phäng Däc, cách thä xã Ban Mê Thuột 7 km, có trung đäi pháo binh 105 ly. Nhäng tiäc thay, pháo binh cäa Cäng quän läi là loäi 130 ly, và häa tiän 122 ly, täm xa và säc công phá hoàn toàn cách biät.

Läc läng Cäng quän có mät trung đoàn đäa phäng là Trung Đoàn 25, ba sä đoàn quân chính quy Bäc viät gäm các Sä Đoàn 320 (tiän danh là Nông Träng 3 Sao Vàng), Sä Đoàn 316, và Sä Đoàn F10. Thêm vào đó, Cäng quän có hàng trăm chiän xa T-54, các đäi bác 130 ly, häa tiän 122 ly, BKZ 82 (bích-kích pháo không-giät dùng đä phá häy các công sä phòng thä).

Väi nhäng đän vä tham chiän có mät này, quân sä cäa Cäng quän đã lên đän häng chäc län hän so väi quân sä cäa Viät Nam Cäng Hòa. Và näu cäng thêm đoàn Cán Bä Xây Däng Nông Thôn, Nghĩa Quân và läc läng Nhân Dân Tä Vä xã Läc Giao, quân sä cäa ta cũng không vät quá 2,000 ngäoi. Nhäng thäc sä thì bäy ngày sau Cäng quän mäi hoàn toàn làm chä Ban Mê Thuột. Đó chính là nhä lòng dũng cäm, tinh thän quyät chiän-đäu cäa täng ngäoi lính, và cäp

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

ch huy c a m i đ n v trong su t nh ng gi đ u chi n cu c.

M Đ U TR N ĐÁNH

(Xem Phóng đ tr n đánh)

T 1 gi 20 đ n 2 gi 15 sáng ngày 10 tháng 3/1975, các ch t đi m C nh Sát Dã Chi n c a B c và c a Tây th xã đã phát giác các t trình sát ti n phong c a C ng quân và liên ti p báo v Trung Tâm Hành Quân C nh L c, B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia t nh Darlac.

Hai gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, C ng quân b t đ u th c hi n tr n m a pháo theo chi n thu t ti n pháo h u xung b ng đ i bác 130 ly, h a ti n 122 ly vào các c đi m quân s nh B Ch Huy Ti u Khu, B T L nh S Đ oàn 23 B Binh, kho đ n Mai H c Đ và phi tr ng L19.

Ti ng rít c a h a ti n và đ n đ o 130 ly kh ng khi p nh xé c không gian mà ng i ta th c s ch a t ng nghe th y m t l n trong đ i. Nh ng ti ng n đó c liên t c nh nh ng dây pháo đ i không ng ng, làm v tung h t các c a ki ng và rung chuy n c thành ph nh c nh t ng đ ng đ t đ c th y trên các màn b c. Các nhà cao t ng b rung chuy n c c m nh. Và màng nhĩ c a con ng i ch còn ghi nh n ti ng "o o" mà không còn nghe đ c m t âm thanh nào khác.

Thành ph đã nh con tàu chao nghiêng trong bão t . M t s các nhà xây thô s quanh các khu v c quân s đã b s p đ , và tr n m a pháo liên ti p không ng ng đ xu ng các c đi m quân s c a ta cho đ n 6 gi sáng.

B n gi sáng cùng ngày, chi n xa T-54 và b đ i C ng S n chia làm nhi u mũi t n công vào phi tr ng L19, kho đ n Mai H c Đ v i chi n thu t bi n ng i.

Sáu gi 15 sáng, xe phóng thanh c a Ty Thông Tin đ u t i Ngã 6 th xã phát l i kêu g i c a đ i tá t nh tr ng yêu c u đ ng bào bình t nh, ai nhà n y, tình hình an ninh t i th xã v n còn yên t nh.

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Sáu gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, m t góc phía B c c a phi tr ng L19 b C ng quân tràn ng p.

B y gi 15 các ch t c nh sát xin l nh rút kh i v trí phòng th vì áp l c đ ch quá m nh. Cũng lúc này, dân chúng t khu v c Buôn A-Lê B, Tân Mai, c a Nam th xã lũ l t ch y vào trung tâm thànhph .

Tám gi 30 cùng ngày, Kho đ n Mai H c Đ th t th . Viên đ i úy ch huy tr ng b tr ng th ng.

Chín gi 20, chi n xa T-54 và b đ i C ng quân chia làm nhi u mũi t n công vào th xã. M t mũi t cu i đ ng Phan Chu Trinh (c a B c) tràn chi m khu v c nhà th Chính Tòa, ngã Sáu th xã, cách B Ch HuyTi u Khu 800 mét. Mũi phía Nam, t khu v c Buôn A-Lê B, đ i Trung H c La San, theo đ i l Th ng Nh t t i n đánh khu v c t dinh T nh Tr ng, Ty Ngân Kh . M t mũi khác, t h ng chùa Kh i Đ oan, đánh chi m ngã t Nguy n Tri Ph ng Phan B i Châu, và m t Tây th xã đã b C ng quân t n chi m.

Khu ph Nguy n Trãi Nguy n Tri Ph ng, dân chúng b ng b nhau ch y v chùa Kh i Đ oan và Tr ng B Đ d i m a đ n AK và đ i bác c a k thù. Ti ng khóc c a tr con, ti ng kêu m , g i ch ng hòa l n ti ng đ n rít nghe thê l ng h i hùng không n i nào t xi t. Dãy ph Quang Trung, Lý th ng Ki t, t nhà hàng Hoàng Vinh đ n ti m may Hoàng Y n, đ i đ i n Ngân hàng Đ i Á b c cháy đ đ i. Khu ph Hai Bà Tr ng, Quang Trung, t khách s n H ng Kông ch y dài đ n Ama Trang Long đã thành m t bi n l a. Qu th t cu c s ng c a thành ph này đang b h y di t. Nh ng c m l a cu n theo tàn hòa trong khói đ c ti p t c bay cao đ đ t cháy n t nh ng khu ph lân c n.

M T TR N TI U KHU DARLAC

T 9 gi 30 sáng ngày 10 tháng 3/1975, các mũi ti n quân c a C ng quân t h ng b c và h ng Tây b c đã hoàn toàn tràn ng p trung tâm thành ph và t p trung n l c t n công B Ch Huy Ti u Khu n m trên đ i l Th ng Nh t. B đ i và chi n xa T-54 c a C ng quân t khuôn viên nhà th chính tòa tràn qua ngã Sáu, chi m Cầu L c B Biên Thùy, khu c xá sĩ quan, n m trên Ngã Ba đ i l Th ng Nh t và đ ng Lê L i, nh ng không tràn qua đ c khu v n hoang c a Bác Sĩ Tôn Th t Ni m, n m sát h th ng công s phòng th c a B Ch Huy

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Ti u Khu.

L c l c ng phòng v B Ch Huy Ti u Khu ph n công quy t li t. M t chi c T-54 c a C ng quân b b n cháy. Dù v i chi n thu t bi n ng i và v i BKZ 82 ly cùng đ i bác 100 ly trang b cho T-54 b n tr c x không ng ng vào h th ng công s phòng th c a ti u khu, C ng quân v n ch a ti n sát đ c vào h th ng công s phòng th này. Tinh th n chi n đ u và lòng dũng c m c a nh ng chi n sĩ thu c Ti u Khu qu th t không th t ng t ng. C m i đ t ti n công c a C ng quân là nh ng tr ng đ i liên, M-79 (súng phóng l u) và M-16 t các công s phòng th x i x ph n kích làm cho b c ti n quân c a C ng quân đã ph i ng ng l i.

C ng quân lui v c th khu v c c xá sĩ quan và Câu L c B Biên Thùy, đ ng th i chia quân tràn qua đ i Th ng Nh t đánh chi m Tòa Án, b u đ i n, tòa nhà Đ i Bi u Chính Ph , và ti p t c th c hi n tr n m a pháo b ng đ i bác 100 ly t các chi n xa T-54 và đ i bác 130 ly cùng h a ti n 122 ly t h ng Tây th xã (khu v c Bandon) đ vào B Ch Huy Ti u Khu.

M i m t gi 20, m t chi c T-54 c a C ng quân ti n vào c ng tr c B Ch Huy Ti u Khu trên đ ng Th ng Nh t đã b b n h . Tinh th n chi n đ u c a các chi n sĩ Ti u Khu càng lên cao.

M i m t gi 45, hai chi c Commando Car (thi t giáp v i b n bánh cao su, không xích s t) c a Thi t Đoàn 8 t h ng chùa Kh i Đoàn theo đ ng Quang Trung qua Tôn Th t Thuy t đ ti n v đánh b c h u l c l c ng c a C ng quân đang công hãm Ti u Khu. Nh ng khi đ n ngã Ba Ama Trang Long Tôn Th t Thuy t, các chi n sĩ Thi t Đoàn 8 b l c l c ng c a C ng quân t ngã Sáu tràn xu ng ch n đánh. Hai chi c Commando Car b C ng quân b n cháy tr c Bar Qu c T . Nh ng các chi n sĩ c a Thi t Đoàn 8 đã len theo khu ph Ama Trang Long đ ti n v h ng Ti u Khu.

Cũng gi này, khu ch Ban Mê Thu t, t đ ng Quang Trung ch y d c theo đ ng Y Jút đ n Ama Trang Long b tr ng đ n và b c cháy đ đ i. Nhà hàng Thanh Th m i khai tr ng, cũng tân k không thua gì nhà hàng Thanh Th đ i l Lê l i Saigon, gi đây đang là m t bi n l a. Dãy ph bên kia đ ng Ama Trang Long, đ i di n v i nhà hàng Thanh Th nh ti m R ng Vàng, n m m t sau c a Ty C nh Sát cũ đã là m t bãi g ch v n. Khu ph n m trên đ ng Y Jút, đ i di n v i ch Ban Mê Thu t nh nhà c a Bác Sĩ Tôn Th t H i đã b s p.

Cho đ n gi này, 11 gi 45 ngày 10 tháng 3/1975, các chi n sĩ c a Ti u Khu Darlac v n c th

Ban Mê Thuột Ngày Đều Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đänh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Bä Chä Huy Tiäu Khu, và läc läng cäa Cäng quän tä 2 mät, phía Bäc, täc là khu cä xá sĩ quan và mät tiän Bä Chä Huy Tiäu Khu, täc là tä Bäu Đänh, tòa nhà Đäi Biäu Chính Phä đã bám sát hä thäng công sä phòng thä cäa Bä Chä Huy Tiäu Khu. Nhäng trän đánh xáp lá cà đäm máu đã xäy ra đäc theo hä thäng công sä phòng thä.

Mät giä 15 träa ngày 10 tháng 3/1975, Trung Tâm Hành Quân cäa Bä Chä Huy Tiäu Khu bä trúng pháo, mäi liên läc truyän tin bä phá häy.

Mäi bän giä 20 ngày thä Hai, 10 tháng 3/1975, Bä Chä Huy Tiäu Khu Tänh Darlac thät thä, sau hän 7 tiäng đäng hä giao tranh väi läc läng biän ngäi cäa Cäng quän có chiän xa T-54, và các loäi đäi pháo yäm trä, mà không có đäc mät đän vä bän nào tiäp cäu.

Sáu mäi ngàn dân thä xã Ban Mê Thuät mãi mãi ghi nhä chiän công, lòng dũng cäm và tinh thän kä luät cäa các chiän sĩ Tiäu Khu Darlac trong nhäng giä phút lâm nguy đã cäng và hy sinh đä làm tròn bän phän cho đän hät säc mình. Xin gäi täm chân tình sâu xa nhät cäa chúng tôi đän Trung Tá Vĩnh Hy, ngäi i träc tiäp chä huy mät trän, väi nhäng trän tän công và đánh xáp lá cà cùng läc läng biän ngäi cäa quân thù, và đä đän giä phút cuäi đänh di tän Bä Chä Huy Tiäu Khu đä bäo toàn läc läng.

Xin anh linh cäa nhäng chiän sĩ đã säng hùng thác thiêng, phù trä cho thành phä này và nhäng đäng đäi cäa mình trên nhäng chäng đäng di tän. Các vä mãi mãi là nhäng anh hùng và thän linh cäa thành phä này.

MäT TRäN PHÍA BäC THä Xä

Nhäng Trän Đánh Oanh Liät cäa Các Chiän Sĩ Cänh Sát Quäc Gia Thuäc Bä Chä Huy Cänh Sát Quäc Gia Tänh Darlac

Trong kä hoäch phòng thä thä xã Ban Mê Thuät, Bä Chä Huy Cänh Sát Quäc Gia Tänh Darlac là mät trong nhäng đän vä chäu trách nhiäm vä mät khu väc phòng thä näng nänh t, tä näi vi thä xã đän cä mät mät Bäc, bao gäm phi träng träc thăng và phi träng L19. Phòng thä phi träng L19 là đän vä Thám Sát Tänh (PRU), träc thuäc Bä Chä Huy Cänh Sát Quäc Gia Tänh.

Ban Mê Thuột Ngày Địch Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Địch

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Với những tin tức nhận được của mạng lưới tình báo cũ hủu và của các đơn vị bạn, với chủ huy trợ giúp Cảnh Sát Quốc Gia Tịch, Trung Tá Trịch Quang Vĩnh đã sẵn sàng kä hoạch phòng thủ và phäng công cho đơn vị häng tháng träc. Ông đã bänh nhiệm Đäi Úy Nguyễn Ngọc Tuấn, Đäi Đä Träng đäi Cảnh Sát Dã Chiến 206 làm phä tá chủ huy trợ giúp đäc trách hành quân.

Mäi mät giờ träa ngày 9 tháng 3/1975, sau khi đä phiên họp tại Tiểu Khu, có sä tham dä của Thiäu Träng Trä Länh Quân Đoàn 2, ông trä về Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Tịch cùng với với phä tá hành quân träu täp mät phiên họp tham mäu với các cäp chủ huy, nhäc läi länh cäm träi mät trăm phän trăm và länh báo đäng đä cho toàn thä các đơn vị träc thuäc. Ông cũng cho länh đi tän gia đình nhân viên ra khäi thä xã đä sẵn sàng chiến đäu. Đäng thä Đäi Tá Vĩnh chuyän đän các Cäc Cảnh Sát Quốc Gia Xã Đäc Länh Truyän Tin, Khóa KCD và ra länh đäc phép tiêu häy hä sä đän với näu cän thiät.

Phân công trách nhiệm phòng thủ Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát mäi cho Thiäu Tá Chỉ Huy Phó và sĩ quan phä tá hành quân, với Đäi Đä 206 Cảnh Sát Dã Chiến. Ty cảnh Sát cũ, näm ở khu vực sän với đäng trên đäng Ama Trang Long Tôn Thät Thuyät, gäm 2 phòng Truyän Tin và Kế Thuät do chủ huy trợ giúp đäm trách.

Mäi hai giờ 30 cùng ngày, Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia Tịch Darlac nhận đäc tin mät đän với của Cảnh quân đã tiến vào khu vực Buôn Ea H'Neh, cách thä xã Ban Mê Thuät khoäng 6 km với phía Tây. Viên chủ huy trợ giúp Cảnh Sát Quốc Gia Tịch đã täc thäi tränh Bộ Chỉ Huy Tiểu Khu và Đäi Tá Nguyễn Träng Luật. Đäng thä ông cũng báo cáo với Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia Khu 2 (Nha Trang) và Bộ Trä Länh Quân Đoàn 2/Quân Khu 2. Nhäng tiếc thay, Bộ Chỉ Huy Khu và Bộ Trä Länh Quân Đoàn đã không có biän pháp ngăn chän.

Hai giờ 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, Cảnh quân bắt đäu tän công phi träng L19, (khu vực phòng thủ của Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia Tịch, do Đäi Đä Thám Sát chủ huy trách nhiệm), bäng đäi bác 130 ly và häa tiến 122 ly.

Đän 4 giờ sáng ngày 10 tháng 3/1975, Cảnh quân bắt đäu dùng läc läng bä binh với chiến thuật biän ngäng và xe tăng T-54 tän công phi träng L19. Đän với Thám Sát Tịch chủ huy trä quyät liệt và báo cáo với Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Quốc Gia. Đäi Úy Nguyễn Ngọc Tuấn liên läc với Tiểu Khu xin Đäi Đä 1/224 täp viện. Nhäng Đäi Đä 1/224 đã không thä chäc thäng vòng vây của Cảnh quân ở mät Bộ c Phi träng L19.

Ban Mê Thuot Ngày Đu Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Sáu gi 20, m t đon vòng đai khu vực phía B c phi tr ng b ch c th ng. L c l ng C ng quân tràn ng p khu vực này, và đ n v Thám Sát T nh đã ph i lui v phòng tuy n phòng th phía sau. T n th t v nhân s n ng n nh t trong m t tr n Ban Mê Thuot, ph i k hàng đ u là đ i đ i Thám Sát c a B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac. Nh ng hy sinh m t mát đó ng i dân th xã th c s không bao gi quên lãng.

Sau khi tràn ng p các ch t đ m ti n tiêu, 9 gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, l c l ng C ng quân t m t B c th xã, t c là khu vực phía B c phi tru ng L19 và b n xe Cây S 3 b t đ u t n công B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac, n m trên đ ng T Do đ xâm nh p trung tâm thành ph .

L i đ ng h th ng công s phòng th và các dây hàng rào k m gai b o v phi tr ng L19 n m bên kia đ ng T Do, l c l ng C nh Sát Qu c Gia đã ch n đ ng các mũi ti n quân c a C ng quân. Các chi n sĩ C nh Sát Qu c Gia dù ch đ c trang b M-16, M-79 và l u đ n nh ng đã anh dũng ph n công quy t li t tr c nh ng đ t t n công c a C ng quân, không cho đ ch ti n sát vào h th ng công s phòng th .

M t con đ ng an toàn duy nh t trong lúc này, chính là con đ ng T Do, ch y dài t b n xe Cây S 3, đ c theo s n Đông c a phi tr ng L19 đ n t dinh c a v t l nh S Đoàn 23 B Binh. Không ph i ch nh ng chi n sĩ thu c các binh ch ng trong Quân L c Vi t Nam C ng Hòa m i có k thu t và kinh nghi m chi n đ u, mà th c s nh ng ng i C nh Sát Qu c Gia thu c B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac, trong m t tr n Ban Mê Thuot, đã th hi n hoàn toàn lòng trách nhi m và tinh th n Tr B o An Dân.

Chính nh lòng dũng c m chi n đ u, k thu t tác chi n, và h th ng ch huy ch t ch này, mà m t m t phía Đông th xã Ban Mê Thuot, t khu đ ng T Do, ch y dài xu ng Bà Tri u, Hùng V ng, Tr ng Trung H c T ng H p Ban Mê Thuot, ch a có bóng dáng c a C ng quân. B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac đã tr n gi m t khu vực an toàn mà có l h không th nào ng đ c, đó là con đ ng di t n duy nh t sau này cho các đ n v ph i rút lui vào phút cu i.

Xin m n nh ng giò ng n c m t, và n i xúc đ ng sâu xa trong tâm h n đ bày t s c m ph c tr c lòng dũng c m, tinh th n trách nhi m và anh dũng chi n đ u c a nh ng chi n sĩ C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac đã c ng quy t b o v thành ph nh bé này cho đ n phút lâm chung.

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Xin anh linh c a nh ng v đ khu t phù tr cho thành ph này và nh ng đ ng đ i c a mình gi đ c lòng trung kiên v i t qu c và tinh th n vì dân tr b o b t di t.

M i lăm gi 40 ngày th hai, 10 tháng 3/1975, v i áp l c c a đ ch, và đ b o toàn đ n v , Thi u tá Hàn Văn Thành, ch huy phó B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh Darlac đã ra l nh m đ ng máu đ m đ n v ra kh i th xã v Cây S 5, ph i h p v i các đ n v tr c thu c và Chi Khu Ban Mê Thu t đ ti p t c ph n công quân thù.

M i sáu gi ngày th Hai, 10 tháng 3/1975, C ng quân hoàn toàn làm ch tình hình th xã Ban Mê Thu t, ng i tr khu v c B T L nh S Đoàn 23 B Binh còn đ c tr n gi .

Trong thành ph , ti ng súng nh đã im, nh ng c nh tan hoang c a th xã th t không cách nào t xi t. Nh ng khu ph b cháy không ai đ p t t, đóm l a, tro tàn, và b i khói bao ph khung tr i th xã nh m t màn s ng đ c. M t đ ng l loang nh ng đ u đ n cày. Bên c nh nh ng đống tro tàn, t ng nhóm ng i co ro s hãi cúi m t không dám khóc. Nh ng tr em m t cha, l c m kêu van đã khàn ti ng.

R i rác trên các khu ph , nh ng vũng máu và thây ng i, k b th ng, b ch t không ai sẵn sóc. Th xã không h n là m t bãi tha ma, không g n gàn s ch s nh nghĩa trang ng i ch t, mà là h n đ n c a m t th gi i n a s ng, n a ch t. V ô m xác ch ng không dám khóc, m nhìn thây con giá l nh không dám đ m v . Ng i ta v n s m t M u Thân th hai, năm 1968, Hu . Bóng dáng c a C ng quân nh t th n đ n chiêu h n k s ng đ e đ a m i ng i.

Sáu gi chi u th Hai, ngày 10 tháng 3/1975, b đ i C ng S n l i chia thành t ng toán, đi l c soát kh p cùng th xã, và thanh l c dân chúng c các t đ i m c a ng i ch y n n nh chùa Kh i đoạn, Tr ng B đ , Tr ng Tàu đ ng Y Jút, và b t đi nh ng thanh niên nam, n .

Ng i dân th xã không còn đ i m t a, không còn ch kêu c u. Ng i ta theo l nh c a nh ng kh u AK ch a vào h nh m t cái máy, không c m xúc, n i kinh hoàng đã c p đi m i c m giác c a con ng i. Và cũng chính gi phút này, ng i ta hi u th nào là đ ng ranh c a cõi ch t.

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Nh ng ni m tin và lòng hy v ng c a muôn ng i i tr v trong b n năng và tâm linh c a h . vì trên b u tr i th xã, hai chi c L-19 đang l n vòng trên đ u B T L nh S Đoàn 23 B Binh, mà t sáng, n i h i hùng đã làm ng i ta quên m t. Nh ng tia khói đ c nh m t màng lu i t d i đ t tung lên, t o thành nh ng chi c dù tí hon bao quanh hai chi c L-19, Đó là đ n phòng không 37 ly và 12 ly 7 c a C ng quân, nh ng không m t chi c L-19 nào b trúng đ n.

Ph t Xá L i v n còn t i th , Chúa Giê Su v tr i v n l p phép Thánh Th đ nuôi ng i th gian, B T L nh S Đoàn 23 B Binh v n còn đó, nghĩa là linh h n và ni m tin c a ng i dân th xã v n ch a b h y di t. M i ng i nh th m xin "Nh ng Con Ó c a S Đoàn 23 i, xin hãy vì 60 ngàn dân và thành ph thân yêu này mà chi n đ u."

BAN MÊ THU T GIẤY PHÚT LÂM CHUNG

Cu c t n công vào th xã Ban Mê Thu t lúc 1 gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975 c a 3 s đoàn B Binh B c Vi t cùng v i chi n xa T-54 và các lo i tr ng pháo cho đ n lúc này đã h u nh l ng đ ng trong n i vi th xã (16 gi 10 ngày 10 tháng 3/1975). Và các c đ m quân s quan tr ng đã b C ng quân tràn ng p.

Sáu gi 20 ngày 10 tháng 3/1975, phi tr ng tr c thăng và L19, đài ki m báo, đ n v phòng th phi tr ng, n m phía B c th xã, cu i đ ng Phan chu Trinh và T Do, đã b tê li t.

Tám gi 20 cùng ngày, kho đ n Mai H c Đ , phía nam Tây-Nam th xã b th t th

M i m t gi 50, h u c Thi t Đoàn 8 Thi t Giáp c a Tây th xã di t n.

M i hai gi tr a, Cu c C nh Sát Qu c Gia Xã L c Giao, n m trên đ ng Quang Trung Tôn th t Thuy t, c nh ch Ban Mê Thu t tan hàng.

M i b n gi 20 chi u ngày 10 tháng 3/1975 B Ch huy Ti u khu Darlac th t th .

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

M i l m gi 40 cùng ngày, B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia t nh Darlac rút kh i th xã.

Trong g n su t 14 gi đ ng h , các đ n v quân đ i, C nh Sát, Nghĩa Quân, Đoàn Cán B Xây Đ ng Nông Thôn T nh, và Nhân Dân T V toàn th xã đã t n h t s c mình đ ch ng tr v i l c l ng bi n ng i, chi n xa và đ i bác c a C ng quân mà không có đ c m t đ n v b n nào tiếp c u.

Và gi a nh ng gi phút quy t li t này, ng i ta nh n đ c tin vào lúc 10 gi 15 sáng ngày 10 tháng 3/1975, m t đ n v Bi t Đ ng quân t c a B c th xã (b n xe Cây S 3) đã xâm nh p trung tâm thành ph . Tin t c này đ c loan truy n đ n h u h t các đ n v đang chi n đ u trên kh p các c a ng th xã, và m i ng i lính, t c p ch huy cho đ n binh sĩ đ u vui m ng n m ch c ph n quy t đ nh chi n tr ng.

Nh ng cho đ n m t gi chi u, tin t c v Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân v n im h i l ng ti ng, mà chi n tr ng m i lúc càng quy t li t h n, cho đ n khi ng i ta bi t r ng đ n v Bi t Đ ng Quân ti n vào th xã sáng nay là ch đ gi i c u gia đình c a v T L nh S Đoàn 23 B Binh ra kh i th xã.

Tin này qu th t là m t tác đ ng tâm lý, không nh ng làm cho các đ n v tham chi n mà c toàn th xã có c m nghĩ Ban Mê Thu t đã b b r i. Tuy nhiên v i tinh th n và trách nhi m c a m t ng i lính, các đ n v có m t t i th xã v n anh dũng chi n đ u v i ni m tin l c l ng t ng tr b , và đ c bi t là hai Trung Đoàn 44 và 45 B Binh nh t đ nh s đ c g i đ n.

Nh ng 1 gi 15 ngày 10 tháng 3/1975, trung tâm hành quân c a Ti u Khu, đ u não c a m i h th ng ch huy và liên l c cho chi n tr ng Ban Mê Thu t b đ i bác c a C ng quân pháo s p, ti u khu th t th , r i B Ch Huy C nh Sát Qu c Gia T nh di t n và th xã Ban Mê Thu t đã l t vào tay C ng quân.

M t s các t trnh sát, các đ n v an ninh vòng đai th xã m t liên l c v i đ n v . Nh ng sĩ quan ch huy và binh sĩ c a các đ n v này đã l n vào các đoàn ng i ch y lo n, ho c t tái l p các t chi n đ u, l n tránh vào các khu r y cà phê m t B c, phía sau Tòa Giám M c.

Ban Mê Thuột Ngày Đu Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Trong n i vi th xã, cho đ n 6 gi chi u ngày 10 tháng 3/1975, tr n chi n đ c coi nh k t thúc. Thành ph b y gi nh m t b i tha ma, ch a đ y t khí. Nh ng đ ng tro tàn c a nhi u khu ph b cháy, b i khói và g ch v n, g i cho ng i ta cái c m xúc c a m t chi n tr ng tàn cu c l nh o r n ng i.

ĐÊM KINH HOÀNG

T 6 gi chi u ngày 10 tháng 3/1975, b đ i C ng quân b t đ u chia thành t ng toán nh l c soát kh p cùng các khu ph và nh ng đi m t p trung c a ng i ch y lo n nh chùa Kh i Đ oan, tr ng B Đ , tr ng Tàu đ ng Y Jút. H thanh l c dân chúng, b t đi nh ng thanh niên nam n , và truy lũng các viên ch c chánh ph , sĩ quan và binh lính.

Kh p cùng các ng ph , b n đ c công và du côn, thi nhau l p công, đ p phá các c a ti m, dinh th , t gia, nh ng n i mà h cho là có k thù n tr n, là Vi t gian, ph n đ ng, làm vi c cho M Ng y, ho c có n máu v i nhân dân. Chúng thi nhau l c soát các tr ng h c, nhà th , b c t ng nhà th quân đ i, c nh tr ng H ng Đ c cũng b chúng đ p nát, đ ng th i lũng b t nh ng ng i có thù h n v i chúng, và lôi đ t h t các lo i sách báo, gi o khoa, t đ i n, các tác ph m văn h c, ngh thu t, đ c bi t là nh ng n ph m vi t b ng ti ng ngo i qu c nh Anh văn, Pháp văn.

M t l n n a, ng n l a t ng tr ng cho s h y di t l i bùng lên kh p cùng th xã. C nh hôi c a, hôi ng i, tr thù cá nhân lan tràn kh p n i. Thành ph b y gi là m t xã h i không t ch c, không lu t pháp, và tai h a th m kh c đã di n ra kh p cùng các ng ph . Nh ng hình ph t đã man th i ti n s đã đ c đem ra th c hi n. Hình nh c a ch t chóc và kh ng b đang bao trùm lên th xã nh bé này và đ n ng xu ng tâm h n m i dân đ i c a toàn thành ph . Cu i đ ng Hoàng Di u, Nguy n Trãi, Khách s n Darlac, ba nghi p ch khai thác lâm s n đã b đánh đ p đ n tàn khuy t, m t s viên ch c chính phủ, binh sĩ và c nh sát b hành hung r t dã man, nh ng các n n nhân đ u không có thu c men c u ch a và không đ c phép c u ch a.

Ban Mê Thuật Ngày Đu Chi n Cuộc

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

S ngu d t c a k chi n th ng, hay s đã man và thi u trình đ c a c p l nh đ o chính là tai h a và th m tr ng tàn kh c cho m t xã h i. Xã h i mi n Nam, và dân trí c a n n C ng Hòa mi n Nam đã có m t trình đ văn hóa và k thu t cách xa g p b i so v i mi n B c, nên b đ i C ng quân, sau khi đã ki m soát toàn th xã, l p t c đi dò tìm nh ng "đài đ ch," và đã dùng súng B-40, B-41, ho c đ i bác 100 ly trang b trên chi n xa T-54 b n vào các t gia có tr ăng ten trên nóc nhà, vì h cho r ng đó là v trí đ t các máy truy n tin c a Quân L c Vi t Nam C ng Hòa, mà các tr ăng ten TV là nh ng "đài đ ch " y đã có kh p trong toàn th xã. Th m th ng thay cho thành ph Ban Mê Thu t và 60 ngàn dân c a th xã này.

Trong đêm này, không bi t có bao nhiêu gia đình tan hoang, bao nhiêu ng i b ch t oan, đánh đ p, ho c b đ u t mang th ng tích hay tàn khuy t, mà v con, thân nhân, b n bè ch đ ng nhìn mà không dám kêu van. Máu và l đã đ , nh ng không ch y ra t khoé m t, mà l i tuôn ng c vào lòng. Tr i quá cao mà Ph t cũng r t xa, nên con ng i đã là ch c a con ng i trong đêm nay, v i đ y đ quy n uy và hung đ . Đêm kinh hoàng, đêm c a đ a ng c và Sa Tăng.

Nh ng b đ i C ng S n đã không c n bi t t i, mà còn ti p tay, kích đ ng, cùng v i đám côn đ n m vùng, truy lùng và t n di t nh ng k mà chúng thù h n, ho c chúng cho là có n máu v i cách m ng. Và cũng đêm nay, l n đ u tiên, ng i dân thành ph nhìn đ c b m t th c c a b đ i C ng S n.

Cái quan tr ng đ i v i k chi n th ng trong cu c chi n 20 ch i 1 này là v vét t t c nh ng gì h có th v vét: Kho đ tr l ng th c trung ng, tr c thu c Ph Th T ng n m trên đ ng T Do, c nh F Đ c Bi t, Kho Quân Nhu, Quân C , đ ng c y khoa và đ c ph m, thu c men c a các b nh vi n nh Quân Y Vi n, Dân Y Vi n, Tr m xá, nhà h sinh, các c a ti m thu c Tây, các đ i lý g o, c a hàng bách hóa c a t nhân trong toàn thành ph .

Su t đêm, ng i ta nhìn th y nh ng đoàn Molotova ch đ y hàng hóa v t đ ng c a thành ph đi v h ng Bandon, phía Tây th xã.

Trong khi đó, nh ng sĩ quan, binh lính và viên ch c chính ph b k t l i trong thành ph , đang tìm cách l n tr n ra kh i th xã, ho c n núp trên các nóc nhà, gi a mái tôn và tr n nhà, đ tránh b b t ho c b tr thù cá nhân. Cái l nh v đêm c a mùa Xuân cao nguyên, ho c cái nóng kinh ng i c a nh ng ngày n ng tháng 3 thành ph Ban Mê Thu t đã m y ai hi u đ c, ngo i tr nh ng ng i l n tr n C ng quân và b n côn đ n m vùng. Tuy nhiên, n i đau đ n c a th xác trong lúc này đã không làm con ng i c m nh n đ c b ng s kinh hoàng và tuy t v ng

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

đang chìm tâm trí h xu ng đáy v c mênh mông.

Đêm nay, m t góc vòng đai th xã, tôi nhìn rõ đêm đen ph xu ng bãi tro tàn và g ch v n c a khu ph , ng i mùi khét c a t thi và gia súc trong tr n l a sáng nay mà nghe lòng mình nh tan nát, rã r i. Tôi ng m ngùi th ng xót cho nh ng gì v a m t, nh ng cu c đ i bình d c a t ng con ng i và m i gia đình trên thành ph này, mà th i gian ch là t i Ch Nh t hôm qua, m ng 9 tháng 3, và ch ch a tròn 24 ti ng đ ng h mà t t c đã không còn n a. T t c đã tr thành k ni m, nh m t gi c m , đ y hãi hùng và kinh đ m.

Trong n i xúc đ ng không cùng đó, tôi ch t nh v qu ng đ i đã qua, nh ng tháng ngày u th trên thàng ph "Bu n Muôn Thu " mà nh ng h c trò đ -th t v n quen g i tên Ban Mê Thu t m t th i, gi đây tôi càng nghe tên g i đó êm ái l th ng.

Ban Mê Thu t, quê h ng u th ngày đó, cũng nh ph th êm đ m bình d c a hôm qua đã là m t bãi g ch v n. Nh ng nh ng k ni m yêu d u c a Ban Mê Thu t mãi mãi không phai m trong tâm h n c a riêng tôi và c a 60 ngàn dân đình sinh tr ng n i này.

Tôi không hi u đ c t i sao trong lúc này tôi l i nh v ngày cũ, chu i th i gian êm ái c a th i niên thi u trên khuôn viên tr ng T ng H p. Nh ng ngày tháng rong ch i trong các buôn, làng c a khu v c Xã C Êb có đ y hoa B ng Lăng màu tím n r m i Hè v trên nh ng đ i hoang. Con đ ng vào Buôn Dung xuyên qua khu su i Bà Hoàng có c vàng và hoa Lan đ i. Khu thác Drayling v i b c đá bám đ y trên nh ng g c cây d u già nh nh ng cảnh li u r xu ng c a mùa Thu Đà L t. Và đ p h n, là nh ng cảnh Phong Lan nh nh ng chi c n th t trên bím tóc thi u n thu nào.

Không hi u tôi đã th ng con đ ng Hai Bà Tr ng hay khu c xá Lam S n êm bu i chi u v , ho c là dãy ph Y Jút Quang Trung, n i th t có Ciné Lo Do và Nguy n Hu mà h ng đêm không h thi u ánh đèn màu. Khói th m c a tô bún bò rau chu i, hay mùi cay c a khói thu c Lào trong dãy ph ch d c Ama Trang Long. Ho c là cái hun hút c a con đ ng Phan Chu Trinh ch y dài t Toà Giám M c đ n nhà th cha Ngo n, n i li n v i đ i l Th ng Nh t cho t i Buôn Alê A, c a Nam c a thành ph . Ho c gi là n i nh c nh n c a ng i b hành t khu đ i dóc Châu S n theo ng Hàm Nghi v khu Ch Nh đ ng Hoàng Di u n i dài vào m i sáng Ch Nh t. T t c đã hi n v trong trí óc tôi nh m t khúc phim th m ng c a th i vàng son v a m t hôm qua.

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Tôi v n nh rõ chi u hôm qua, m ng 9 tháng 3/1975, t ng dây xe nhà đ u n i đuôi nhau trên con đ ng Quang Trung, c nh phòng m ch Nha Sĩ Ba, và m t góc c a đ ng Quang Trung Hai Bà Tr ng, bên c nh khách s n T ng Hi p đ n khách s n H ng Kông, đ ch ăn m t tô h tíu Nam Vang c a Phú Lâm, và món canh c i chua n u đ u cá c a nhà hàng Hoàng Vinh, đ i đi n v i Ngân Hàng Đ i Á. Và cũng chi u hôm qua, tôi và Th nh còn lang thang trên con đ ng này, v a mu n ghé vào ti m kem Chi Cao, mà cũng mu n ăn m t chén Th ch Chè c a Tân Ka, nh ng r i cu i cùng đã vào Blanc de Neige Lý Th ng Ki t.

Không ph i tôi ch nh có b y nhiều, và n u ch b y nhiều thôi, th t ch a đ đ nói v Ban Mê Thu t c a tôi, vì danh lam th ng c nh và cái th m ng c a thành ph này còn ch t đ y trong tâm trí m i con ng i. T cái s m u t c a m t thành ph k ng h , Cây S 7, khu khai thác và ch bi n lâm s n, phía Nam th xã 7 km. Ban Mê Thu t, "Kinh đô C m Lai và Cà Phê" mà nh ng doanh gia khai thác lâm s n đã đ t tên. Nh ng dây đ n đi n cà phê và cao su r ng hàng ch c ngàn m u, cho đ n nh ng khu gi i trí ngo i ô, nh V n Th c Nghi m, H Trung Tâm... Và trong thành ph , nh ng n i ăn u ng thành danh nh Tân Cao Nguyên đ ng Hoàng Di u, nhà hàng Vĩnh Thu n cu i Quang Trung, Cà Phê Thiên H ng Lý Th ng Ki t, Vui S ng Phan Chu Trinh, Mây H ng khu tr ng T ng H p... R i nh ng đ y ph xá t p n p ng i qua i nh Phúc An, Dân Thiên Đ ng, Minh S n, Trúc Lâm, R ng Vàng, Thanh Th ... Vân vân và vân vân...

Nh ng t t c nh ng th m ng đó, gi đây đã b h y di t. M hôi và n c m t c a bao ng i đã không ng ng đ ra trong su t bao nhiêu tri u đ i đ xây đ ng nên Ban Mê Thu t v i k v ng c a h và con cháu h mai sau, gi đây ch còn m t đống tro tàn, mà h ng khói g n nh cũng nh t nhòa tan đi trong m t vài giây phút n a. Ban Mê Thu t th c s đã m t r i, nh ng trong tâm trí nh ng ng i còn i, Ban Mê Thu t mãi mãi là máu th t c a châu thân mình.

B T L NH S ĐOÀN 23 B BINH VÀ TR N ĐÁNH CU I CÙNG

Bây gi là 4 gi 20 sáng ngày 11 tháng 3/1975, khu su i Đóc H c v i nh ng v n rau tàn t đ y đ u dếp râu và đ u xích chi n xa. Khu xóm nghèo c a m t ngo i ô t nh nh càng tàn t t i nh h n lúc nào. Nhìn v khu v c B T L nh S Đoàn 23 B Binh và Dân Y Vi n Ban Mê Thu t, ch còn th y đ c ng n đèn Signal ch v trên tr truy n tin. Nh ng đóm màu đ c a h a châu càng nh h n, nh ánh m t c a loài thú hoang trong r ng đêm.

Cái i ng i c a đêm tr ng và cái yên tĩnh c a chi n tr ng càng làm cho ng i ta liên t ng t i m t cái gì kh ng khi p s p x y ra. Lâu lâu m t tràng đ i liên ho c nh ng lo t sủng nh không

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

phân bi t đ c AK-47 hay M-16 b n ra. Và nh v y là đã h n 24 gi đ ng h , t lúc 1 gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, đ t t n công đ u tiên c a C ng quân vào h u c B T L nh S Đoàn, nghĩa là l c l ng phòng th h u c B T L nh S Đoàn 23 B Binh đã ch ng tr không ng ng trong su t 24 gi , và không hi u s còn c m c đ c bao lâu n a.

Qua h th ng truy n tin, ng i ta nh n đ c tín hi u c a Chi Khu Ban Mê Thu t, và Đ i Tá Đ u, ch huy tr ng Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân còn ngoài vòng đai th xã, m t B c, mà ch a ch c th ng đ c phòng tuy n c a C ng quân đ ti n vào th xã. Hy v ng duy nh t trong lúc này, là hai chi c L-19 đang bay trên đ u B T L nh, đ u r ng màng l i phòng không v i đ i liên 37 ly c a C ng quân v n không ng ng t n công.

Và chính trong hoàn c nh này, tôi m i hi u rõ tinh th n T Qu c, Danh D , Trách Nhi m c a nh ng chi n sĩ S Đoàn 23 B Binh. Nh ng con ó vùng Cao nguyên đã làm c S Đoàn 320 Sao Vàng c a C ng quân vùng Dakto, Tân c nh, B n Het m t th i nào, gi đây, nh ng con ó đó v n v y cánh tung hoành gi a r ng quân đ ch không m t chút e s .

Năm gi 55 sáng ngày 11 tháng 3/1975, chi n tr ng v n còn yên tĩnh, bu i sáng tháng Ba vùng cao nguyên th ng có s ng mù che ph , nh ng hôm nay, s ng mù đã đ c thay b ng b i khói, và không khí trong lành c a nh ng sáng mùa Xuân năm x a đã bay m t đ nh ng ch cho mùi khét c a thu c súng.

c a Nam th xã, l c l ng phòng th t dinh t nh tr ng, n m trên đ i Th ng Nh t v n còn c m c . T dinh này là m t bi t th khá kiên c , n a ph n t ng phía đ i đ c xây b ng đá, và h th ng công s c ũng là nh ng lô c t đá. Nh v y trung đ i phòng v t dinh đã không di t n theo B Ch Huy Ti u Khu. M t khác, t dinh này t ng đ i g n h u c B T L nh S Đoàn 23 B Binh h n Ti u Khu. V l i, v i m t ph m vi nh , trung đ i phòng v d dàng b trí h a l c h n m t vòng đai r ng l n nh Ti u Khu. Đo đó, trung đ i tr ng là Trung Úy Hoàn đã c ng quy t không di t n. S hi n di n c a đ n v này đã tr thành m t ch ng ng i và nghi đ m trong chi n thu t đ i v i l c l ng C ng quân trong lúc này.

Sáu gi 30 sáng ngày 11 tháng 3/1975, t khuôn viên tr ng ti u h c Nguy n Du, sau l ng S H c Chánh Ban Mê Thu t, ng i ta nhìn r nh ng chi c T-54 c a C ng quân, và l c l ng b binh đang th c hi n m t cu c chuy n quân bao vây h u c B T L nh S Đoàn 23 B Binh. Vòng vây này đang đ c th t ch t, nh m t màng l i dày đ c chung quanh vòng đai phòng th B T L nh. Và 6 chi c T-54, nhìn đ c t h ng Tây-Nam, đang dàn hàng ngang ti n sát và h th ng công s phòng th B T L nh. V i kinh nghi m c a nh ng ng i lính, ai cũng hi u

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đình

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Bộ Tư Lệnh khó lòng cầm cố được trong vòng vài ba giờ đồng hồ tị.

Trong khi đó, những tiếng súng nổ, và đi bác 100 ly, cùng lúc găm lên những tiếng giầy pháo nổ không ngừng, làm rung chuyển các mặt vùng trụi. Công quân bắt đầu nổ lực tấn công hủu cũ Bộ Tư Lệnh SĐ Đoàn 23 B Quân. Và tị của Nam thôn xã, binh và chiến xa T-54 cũng ráo riết tấn công lực phòng thủ tị dinh tị nh trụi. Những chỗ là mặt trung đội Đạ Phụng Quân, đến với phòng thủ tị dinh làm sao có thể chống đỡ được với lực phòng bị n nổ tị và chiến xa T-54 của Công quân.

Tám giờ 15 sáng ngày 11 tháng 3/1975, tị dinh tị nh trụi ng b T-54 tị s p các b c tị ng vòng đai, và pháo s p các tị ng l u. Trung úy trung đội trụi ng b trụi ng thụi ng. Trong máy PRC-25, ng tị ta nghe được tiếng kêu cứu rị xin l nh đi tị n của Trung Úy Hoàn, v sĩ quan Đạ Phụng Quân v a ngoài 30 tuổi, những lòng can đảm và kinh nghiệm chiến trụi ng của ông đã v tị xa quá tuổi tị. Ông đúng là mặt sĩ quan u tú của quân tị.

Tị dinh tị nh trụi ng đã th t th , ch t đi m củ tị cùng tị của Nam thôn xã đã b Công quân tràn ng p, Bộ Tư Lệnh SĐ Đoàn 23 B Quân bây giờ nh ng tị i hùng cô đến với vùng d tị i tị m a đến n của quân thù.

NHỮNG PHÚT CUỐI CÙNG CỦA BỘ TƯ LỆNH SĐ ĐOÀN 23 B QUÂN

Lực phòng thủ Bộ Tư Lệnh găm hai đội tị và mặt s các phòng ban chuyên môn, trong đó có mặt tị tị là đến với tị ng hành dinh, chuyên trách v hành chánh và m th c. Lực phòng thủ ch ch t là các Trung Đoàn 44 và 45 đang hành quân vùng Pleiku. Trung Đoàn 53 ch có hai tị u đoàn tị Ban Mê Thuột, và mặt trung đội Pháo Binh 105 ly, những mặt tị u đoàn l i đã đi u đồng lên giờ tị a Qu n Đ c L p, mặt qu n v a b Công quân tràn ng p vào sáng Ch Nh t ngày 9 tháng 3/1975. Tị u đoàn còn l i phòng thủ Phi trụi ng Phụng Đ c, cách thôn xã Ban Mê Thuột v phía Đông Đông-B c 7 km.

L ch s của SĐ Đoàn 23 B Quân hi n hách không ph i vì những chiến công hay lòng dũng củ m của các v tị l nh sđ đoàn tị th i Đ i Tá Võ Văn Củ nh, Trụi ng Quang Ân đ i i, mà chính là những chiến thắng v vang, oanh liệt mà sđ đoàn đã mang v cho quân l c, tị những chiến d ch Bình Tây 1 và 2... Những tr n đánh kinh thiên l y l ng, làm vang d i các đạ danh ch a có ng tị i bi t tị i, nh Dakto, B n Het, Tân Củ nh. L ch s v vang của mặt đến với quân l c kiêu

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

hùng không d t nhiên mà có, nh ng hôm nay, S Đoàn 23 B Binh, l n đ u tiên trong l ch s đ n v , và trong quân s c a m t quân đ i kiêu hùng đang đi vào ng r .

Cho đ n 8 gi 20 sáng ngày 11 tháng 3/1975, đ n v quân l c còn có m t t i th xã Ban Mê Thu t ch là h u c B T L nh S Đoàn 23 B Binh, C ng quân bi t rõ đ i u này, và càng hi u r ng Trung Đoàn 44 và 45 B Binh nh t đ nh s tr v chi m l i giang s n c a h . Và đ c bi t là Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân đang có m t ngoài vòng đai th xã c a B c, m t đ n v mà các đ n v ch l c quân B c Vi t không bao gi dám đ ng đ u trên chi n tr ng Cao Nguyên trong su t nhi u năm qua, t các m t tr n vùng Tây B c Kontum, PleiKu, B n Het... cho đ n chi n d ch càn quét C c R, c quan đ u nã ng ch huy các l c l ng c a C ng quân t i mi n Nam, đ t ngoài l nh th qu c gia.

Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân đ c đ xu ng Buôn Hô, m t qu n cách th xã Ban Mê Thu t 35 km v h ng B c lúc 4 gi 30 chi u ngày 10 tháng 3/1975. Đ n 9 gi t i cùng ngày đã ti n sát vào vòng đai th xã, nh ng ch a ch c th ng đ c vòng vây c a C ng quân. Ti u Khu Darlac lúc b y gi đã rút ra kh i th xã. H u c B T L nh S Đoàn 23 c th trong khuôn viên B T L nh, nên không có đ c m t đ n v nào làm đ u c u cho Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân ti n vào th xã.

Đi m đáng ti c là 10 gi 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, đ n v ti n sát c a liên đoàn đã đ t nh p th xã, di t n gia đình v t l nh S Đoàn 23 B Binh ra kh i th xã, nh ng l i không đ c l nh l i làm đ i m t a cho Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân đ n gi i c u th xã sau này. Th c s , n u Liên Đoàn 21 Bi t Đ ng Quân có m t t i th xã, thì nh t đ nh Ban Mê Thu t đã không th t th mà còn đánh tan đ c 3 s đoàn quân ch l c B c Vi t, và b gẫy toàn b m i m u đ c a C ng quân.

T 6 gi 45 sáng ngày 11 tháng 3/1975, C ng quân đã b trí xong l c l ng th t ch t vòng vây h u c B T L nh S Đoàn 23 B Binh, và th c hi n tr n m a pháo b ng đ i bác 100 ly trang b trên chi n xa T-54, b n tr c x , đ i bác 130 ly, h a ti n 122 ly t h ng Bandon đ n đ p đ xu ng B T L nh S Đoàn. Đ ng th i, chi n xa và b đ i C ng quân dàn hàng ngang t n công b n m t vòng đai B T L nh. L c l ng phòng th B T L nh đã ch ng tr quy t li t, đ y lui nhi u đ t t n công, và đánh c n chi n v i quân thù. Nhìn lên khung tr i B T L nh S Đoàn 23 bây gi ch còn th y đ c nh ng cu n khói dày đ c m t mù. Đ i u đáng ti c là m y chi c thi t v n xa M-113 còn l i c a S Đoàn 23 trong lúc này l i l i không th y ho t đ ng.

M i gi 10 phút, m t phi v A-37 c a Không Quân th bom nh m vào Trung Tâm Hành Quân

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đänh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Chỉ huy Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn 23. Mời liên lạc với Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn 2 và Bộ Tư Ng Tham Mưu hoàn toàn bí phá hủy.

Mười giờ 30 sáng ngày 11 tháng 3/1975, mặt đơn hướng công sự ở mặt Tây và phía Nam Bộ Tư Lệnh đã bắt đầu công tác. Bộ đội và chiến xa của Công quân tràn vào khu vực Sư Đoàn 23 Bộ Binh nhận nhiệm vụ. Đäi Tá Vũ Thọ Quang, Bộ Tư Lệnh Phó Sư Đoàn, Đäi Tá Nguyễn Trọng Luật, Bộ Tư Lệnh kiêm Tiểu Khu Träng Tiểu Khu Darlac, mặt đội ngũ máu däm đơn vượt thoát khỏi khu vực, bắt đầu Ban Mê Thuột và 60 ngàn dân định trong mặt tình huống vô cùng bi thảm. Ban Mê Thuột lâm chung. Sáu triệu ngàn dân nhận mặt đàn gà con mặt mä. Đêm đen phủ xuống thành phố này cùng với nỗi hãi hùng và tuyệt vọng mê mäng.

MẶT TRẬN PHäNG PHäNG ĐäC VÀ TRUNG ĐäN 53 Bä BINH

Thị xã Ban Mê Thuột đã hoàn toàn lọt vào tay Công quân từ chiều hôm qua, ngày 10 tháng 3/1975, và đơn vị Quân Lực Việt Nam Công Hòa cùng là khu vực Bộ Tư Lệnh Sư Đoàn 23 Bộ Binh rút khỏi thị xã này lúc 10 giờ 38 phút ngày 11 tháng 3/1975. Nhóm Trung Đoàn 53 Bộ Binh, phòng thủ Phi Träng Phäng ĐäC, cách thị xã Ban Mê Thuột 7 km về hướng Đông Bắc về phía phi träng và công quyät công lực lực công binh nhận nhiệm vụ và chiến xa T-54 của Công quân.

Cùng lúc tiến công vào thị xã Ban Mê Thuột 1 giờ 20 sáng ngày 10 tháng 3/1975, Công quân đã không bắt sót Trung Đoàn 53. Chiến xa và bộ đội của Công quân, với đội bác 130 ly, và hỏa tiễn 122 ly yäm trä đã không ngừng luân phiên tiến công Trung Đoàn 53. Và sau khi đơn vị quân lực Việt Nam Công Hòa cùng rời bỏ Ban Mê Thuột, Công quân càng tập trung lực lượng tiến công Trung Đoàn 53 ác liệt hơn.

Trung Đoàn Träng Trung Đoàn 53 Bộ Binh là Trung Tá Ân. Biết rõ ý đồ của Công quân, nhóm ông cũng hiểu rằng Phi Träng Phäng ĐäC là điểm tập liäu, tập päng duy nhất cho lực lượng công tác trọng yếu là sư đoàn Nhäy Dù đơn vị của Ban Mê Thuột sau này, đơn vị thủ lĩnh đơn vị của ông là lực lượng đơn vị và liên lạc duy nhất cho các đơn vị bên về sau. Do vậy, ông đã ra lệnh công thủ và chấp thủ cho các binh sĩ tiến tới kiên quyết và mặt phòng thủ quân y, däc cä, công gäng chiäm däng vũ khí của đơn vị chấp thủ công lực lực công binh nhận nhiệm vụ trúng mặt tiêu.

Trong suốt thời gian 6 ngày đêm, Trung Đoàn 53 Bộ Binh không ngừng đã đánh tan nhiều đợt

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

---

t n công c a C ng quân, mà còn t ch thu nhi u lo i vũ khí cá nhân cũng nh súng c ng đ ng đ tiêu di t T-54 và hàng trăm xác quân thù b l i chi n tr ng. S t n th t n ng n nh t c a C ng quân trong m t tr n Ban Mê Thu t, h n 200 nhân m ng, không bi t đ c con s b th ng, và hàng ch c T-54 b phá h y b ng chính B-40, B-41 c a C ng quân do Trung Đoàn 53 t ch thu t i m t tr n Phi tr ng Ph ng D c.

T sáng s m ngày 10 tháng 3/1975 cho đ n h t ngày 15 tháng 3/1975, Trung Đoàn 53 B Binh ch v i m t ti u đoàn B Binh, và trung đ i Pháo Binh 105 ly đã anh dũng chi n đ u v i m t l ng C ng quân nhi u g p b i, có chi n xa và đ i bác đ lo i, mà không c n bi t đ n Ban Mê Thu t đã th t th và đài BBC trong b n tin phát đi vào đêm 14 tháng 3/1975, đã loan tin S Đoàn 23 B Binh b xóa tên trong quân s Quân L c Vi t Nam C ng Hòa.

Ngày 15 tháng 3/1975, m t phi v y m tr ti p li u cu i cùng cho Trung Đoàn 53 đã không r i đúng đ m n đ nh mà l i r i xu ng khu v c V n n ng H th c nghi m.

Ngày 16 tháng 3/1975, Trung Đoàn 53 B Binh hoàn toàn m t liên l c v i B T L nh Quân Đoàn 2. H t đ n đ c và thu c men, Trung Tá Trung Đoàn Tr ng đành ph i ra l nh rút kh i phi tr ng Ph ng D c. Đ i m liên l c, ti p v n duy nh t cho Ban Mê Thu t đã l t vào tay C ng quân. Nh ng Trung Tá Ân, đúng là ng i hùng c a quân l c, và Trung Đoàn 53 B Binh anh dũng là nh ng ng i con yêu c a T Qu c, đã làm khi p đ m quân thù, và đem vinh quang v cho m t quân đ i kiêu hùng c a n n C ng Hòa mi n Nam.

V i l ch s c a S Đoàn 23 B Binh, và th c t c a m t tr n Ban Mê Thu t, n u th xã Ban Mê Thu t đ c Trung Đoàn 44 ho c 45 B Binh phòng th , thì cho đ u C ng S n B c Vi t có quân s nhi u g p ngàn l n đi n a trong cu c t n công này, Ban Mê Thu t và 60 ngàn dân đã không r i vào bi n đêm c a l ch s dân t c. Và S Đoàn 23 B Binh vĩnh vi n là m t đ n v kiêu hùng c a m t quân l c kiêu hùng b t đ t.

Su t đêm nay, tôi v n m m àng t h i t i sao Ban Mê Thu t có th th t th đ dàng và nhanh chóng nh v y? Ch v i m t ti u đoàn B Binh c a Trung Đoàn 53, đã c m c v i l c l ng C ng quân h n su t 6 ngày đêm.

Qua tin t c các ho t đ ng c a đ ch đ c ghi nh n nh ng ngày đ u chi n cu c, và đ c bi t là trong các bu i h p tham m u, Đ i Tá Lu t đã nhi u l n nh c nh các đ n v v nh ng ho t

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiếm Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đänh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Đäng cãa Cäng quän, nhäng đän vä chä läc quän Bäc Viät đä ghi nhän cã mät quanh väng đäi länh thä, hoäc nghi ngä đäng di chuyän vä länh thä Darlac. Và đäi mäc biät là Bä Chä Huy Chiän Thuät cãa Tiäu Khu, mät đän vä mäi thành läp đä đäc đät trong tình träng báo đäng.

Tät cã nhäng sä kiän đäó, chäng minh räng, các giäi chäc thäm quyän ä đäa phäng đäu biät träc cã, Ban Mê Thuät sä bä tän công, nhäng täi sao Trung Đäàn 44 hoäc 45 Bä Binh läi không đäc trä vä Ban Mê Thuät? Täi sao Liên Đäàn 21 Biät Đäng Quän läi bä mät đi cã häi xâm nhäp thä xã đä gäi cãu Ban Mê Thuät? Nhäng câu häi này, ai có trách nhiäm trä läi, và đän bao giä mäi trä läi đäc.

MäT TRäN PHäA TäY BäC THä Xä VÀ TRäI ĐäNH Cã CHäU SäN

Sau khi häu cã Bä Tä Länh Sä Đäàn 23 Bä Binh rút khäi thä xã lúc 10giä 38 phút sáng ngày 11 tháng 3/1975), Ban Mê Thuät đä hoàn toàn lät vào tay Cäng quän. Mät sä binh sĩ thuäc Tiäu Khu, Sä Đäàn 23 Bä Binh, Thiät Đäàn 8 Thiät Giáp, đän vä hành chänh tiäp vän... đä thät läc đän vä và chäy vào xã Châu sän, cách thä xã 3 km vä häng Tây Tây-Bäc.

Xã Châu Sän là tên cãa mät träi đänh cã có khoäng 5,000 ngäoi, tä miän Bäc di cã vào Nam sau hiäp đänh Geneve năm 1954, đäc cã Täng Thäng Ngô Đänh Diäm thành läp vào khoäng năm 1956, cùng väi các träi đänh cã khác trong toàn länh thä tänh Darlac.

Cä Täng Thäng Ngô Đänh Diäm đä nhän đänh Ban Mê Thuät có mät vä trí chiän läc vô cùng quan träng, không nhäng có thä kiäm soát toàn miän cao nguyên mà còn là giao đäi mäi liän cao nguyên väi duyên häi, đäng thäi tä Ban Mê Thuät còn có thä kiäm soát đäc vùng Tam Biên Viät Nam, Lào, và Cam Bät. Vì väy, Täng Thäng Ngô Đänh Diäm đä thiät läp mät väng đäi an toàn bäo vä cho thä xã Ban Mê Thuät bäng mät hä thäng gäm các träi đänh cã sau đây:

Träi đänh cã Châu Sän ä mät Tây tây Bäc thä xã Ban Mê Thuät 3 km. Phía Nam đäc theo Quäc Lä 14, cách thä xã 5 km là träi Chi Lăng, väi dân sä khoäng 3,000 ngäoi, và xa hän là Thä Thành. Phía Đäng-Nam cách thä xã 3 km có träi đänh cã Trän Häng Đäo gän 2,000 ngäoi. Phía Đäng khoäng 9 km có Hòa Bình, là quän lä cãa quän Ban Mê Thuät. Cũng vä mät Đäng, cách Ban Mê Thuät 15 km, có träi đänh cã Trung Hòa väi dân sä 5,000 ngäoi. Xa hän, dọc theo Tänh Lä sä 5, đäng đi Quän Läc Thiän, có hai träi Kim Châu, Kim Phát, väi dân sä khoäng 6,000. Phía Bäc Ban Mê Thuät, đäc theo Quäc Lä 14, cách thä xã 32 km, có 3 träi đänh cã, chiäm tä lä

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

dân s ng i Kinh cao nh t trong toàn t nh, h n 10 ngàn ng i, đó là các tr i đ nh c Hà Lan A và Hà Lan B, Vĩnh Ph c, thu c Qu n Buôn Hô, đã n i ti ng trong tr n đánh đ u Xuân năm 1972 v i hai trung đoàn C ng S n B c Vi t trong su t 10 ngày đêm mà ch v i 7 trung đ i Nghĩa Quân và l c l ng Nhân Dân T V Xã.

Th xã Ban Mê Thu t m t, xã Châu S n t h quy t đ nh s ph n c a mình, c ong quy t ch ng l i C ng S n, theo tinh th n c a cuc kh i nghĩa Qu nh L u, Ngh An gi a th p niên 1950 và 1960 khi ng i dân n i lên ch ng l i xe tăng và b đ i C ng S n B c Vi t năm x a.

T p h p l i nh ng binh sĩ t n l c ch y vào xã, Ban Ch Huy Liên Trung Đ i Nghĩa Quân đã hô hào đ ng bào ào chi n hào đ c theo hàng rào p chi n l c, l p t tam tam, 3 ng i m t, y m tr l n nhau, đ ch ng l i quân C ng s n. Ph lão và thi u niên lo ph n ti p t c m ăn, n c u ng và c u th ng. Thanh niên nam n túc tr c giao thông hào phòng th . Su t 11 ngày đêm, l c l ng Nghĩa Quân, Nhân Dân T V và toàn dân xã Châu S n đã đánh tr không ng ng v i l c l ng C ng quân.

Cu i cùng C ng quân ph i dùng chi n xa T-54 dàn hàng ngang i s p h th ng giao thông hào và hàng rào phòng th . Nhi u trung đ i tr ng và liên trung đ i tr ng Nghĩa Quân b th ng và b b t. Xã Châu S n đ u hàng. Riêng liên trung đ i tr ng nghĩa quân Nguy n Văn Ti n b x án chung thân. Sau h n 20 năm nh ng ng i dân xã Châu S n m t l n n a, l i b nô thu c đ i ch đ C ng S n. Nh ng tinh th n ch ng C ng và g ng anh dũng chi n đ u c a h nh t đ nh mãi mãi l u truy n cho th h mai sau.

QU N PH C AN: C Đ M CHI N L C QUÂN S CU I CÙNG

Ban Mê Thu t th t th , qu n hành chánh và các chi khu di t n v qu n Ph c An đ thành l p m t tuy n phòng th chi n l c nh m tái chi m Ban Mê Thu t. Chi khu và Qu n Hành Chánh Ph c An n m trên m t ng n đ i tr c phía đông b c th xã Ban Mê Thu t 42 km, trên Qu c L 21, giáp ranh v i qu n Khánh Đ ng, t nh Khánh Hoà, Nha Trang là giao đ i m gi a Ban Mê Thu t và Nha Trang, hay là tr c n i gi a vùng cao nguyên v i mi n duyên h i trung ph n.

Chín m i ph n trăm dân s Ph c An là ng òi th ng s ng rãi rác trong các buôn làng. Tr c năm 1960, h u h t ng i Th ng quân này đ u s ng b ng ngh làm r y, tr ng cây ngũ c c, nh b p và lúa. Nh ng t sau năm 1960, nh ng di dân t các mi n đ n l p nghi p vùng này,

Ban Mê Thuột Ngày Đưa Chiến Cuộc

Tác Giả: Nguyễn Đánh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Đã khám phá ra vùng đất màu mỡ của Phác An rất thích hợp để trồng các loại cây kßnh như cà phê, cao su, tiêu, ca cao, và tß dó, nhờ ngßng đßng cà phê mọc lên như nấm nß mọc hai bên Qußc Lß 21, tß cây sß 5 cách thß xã Ban Mê Thuột về hßng Đông-Bßc cho đßng cây sß 42 Qußc Lß 21 và chß y sâu vào hàng chßc cây sß, đã làm cho Phác An trở nên một vùng trù phú bậc nhất của tỉnh Đßng.

Ngoài cà phê, Phác An còn là khu vực lâm sản quan trọng. Cây Gß (Cà te) là mßi lợi ích nhưng mà các nhà lâm sản thì bị bỏ quên. Qußn Phác An có một rừng trung tâm công lập, và hầu như mọi buôn làng đều có một rừng tiêu hữu công dụng, nên dân trí và sinh hoạt của quần này rất cao.

Thời Ban Mê Thuột thời thời, Bộ Chỉ Huy Tißu Khu Đßng, Bộ Chỉ Huy Cảnh Sát Qußc Gia Tỉnh, các đơn vị đơn trú tại thß xã, các qußn hành chính và chỉ khu của các qußn đơn di trú về Phác An để lập một phòng và chußn bị tái chiếm Ban Mê Thuột.

Bßn giß 40 chỉßu ngày 13 tháng 3/1975, hai Trung Đoàn Bộ Binh 44 và 45 thuộc Sư Đoàn 23 được đưa xuống qußn Phác An, Đßi Tá Trßnh Tißu, Trßng Phòng Nhß Quân Đoàn 2 được bổ nhiệm làm Tỉnh Trưởng kiêm Tißu Khu Trßng Tißu Khu Đßng, lo phßi trí lực lượng tái chiếm Ban Mê Thuột.

Từ 13 tháng 3/1975 đến 16 tháng 3/1975, phòng tuyến Phác An được thành lập với lực lượng của ba chỉ khu và hai Trung Đoàn Bộ Binh 44 và 45 trong một khí thế hßt sức thußn lợi. Kế hoạch tái chiếm Ban Mê Thuột được coi là hoàn tất giai đoạn đầu, chỉ còn đợi lợi nhuận và chờ phiß hßp với lực lượng tiếp trợ của Bộ Tổng tham Mßu tăng viện.

Nhßng cho đến ngày 17 tháng 3/1975, lực lượng tiếp trợ về phía địa phương. Trong khi đó, bộ binh và chỉßn xa của Cảnh quân đã tập thß xã Ban Mê Thuột để về tận công rßo phòng tuyến Phác An không một phút nào ngừng. Chỉßu ngày 17 tháng 3/1975, phòng tuyến Phác An của Cảnh quân chßc thßng, cả đội chỉßn lực lượng cùng của Ban Mê Thuột bị tan rã.

Ban Mê Thuột, tỉnh Đßng gßm bộ phận qußn hành chính và bộ chỉ khu cùng với 150 ngàn dân rơi vào tay Cảnh Sĩßn Bộßc Việt. Tỉnh Đßng, một trong 42 tỉnh của Việt Nam Cảnh Hoà bị xóa tên trên bản đồ hành chính của nước Cảnh Hòa từ ngày hôm nay.

Ban Mê Thu t Ngày Đ u Chi n Cu c

Tác Giả: Nguy n Đ nh

Thứ Năm, 08 Tháng 3 Năm 2012 07:43

Tôi l m ch t gi a đi u bu n ch t ng t

Th h n xuôi theo k ni m xa m

Phút v vong th p l i nén h ng th a

Mà t ng nh m t th i x a đã s ng

(Th i Gian)